

Zorgplicht: behandel alle plakoksels?

Ondanks dat schade-eiser driemaal bij het gerecht nul op rekest krijgt: neem als beheerder plakoksels serieus!

Op 31 mei 2013 deed de Hoge Raad uitspraak in een schadezaak. De vraag stond centraal of de Provincie Gelderland verweten kon worden dat zij een oude vergeten plakoksel van een beuk niet had verwijderd of andere maatregelen had genomen. Resultaat: zowel Rechtbank als Hof pleitten de provincie vrij en de Hoge Raad keurde de gelopen rechtsprocedure goed. De eiser stond in de kou. Maar betekent dit dat wij nu minder secuur met plakoksels moeten omgaan?

Auteur: Mr. Kitty Goudzwaard

Het voorval

Op 28 mei 2000 woedt de zwaarste storm sinds 1860, met als gevolg drie doden en veel schade. Een plakoksel breekt uit een beuk en valt op een voorbijrijdende auto. De inzittende loopt zware letselschade op. Hij daagt de Provincie Gelderland voor de rechter, gaat in hoger beroep en vervolgens in cassatie bij de Hoge Raad. De eiser geeft aan dat de plakoksel al dertig jaar aanwezig was en mogelijk al vijftien jaar gevaarlijk. De provincie zou deze plakoksel niet hebben opgemerkt. De mate van gevaarstelling was zo groot dat de provincie iets had moeten doen. De kosten van maatregelen, zoals bijvoorbeeld kroonverankering, stonden volgens de eiser niet in verhouding met de grote kans op ernstig letsel.

Cassatie

In een cassatieproces kijkt de Hoge Raad niet naar feiten, maar beoordeelt of lagere rechtsorganen de wet op juiste wijze hebben toegepast (in dit geval het Hof Arnhem, waar het eerdere hoger beroep diende en de Rechtbank Arnhem). Is daarop geen correctie nodig en is er ook geen reden om een lacune in het recht in te vullen, dan hoeft de Hoge Raad zijn beslissing niet te motiveren. Voor het oordeel over de aansprakelijkheid zal dus gekeken moeten worden naar de uitspraak van het Hof en de Rechtbank.

Uiteenzetting van de feiten op de rechtbank

De zaak komt in de rechtbank Arnhem voor op 4 november 2009. Belangrijk in deze zaak zijn de bevindingen van de aangestelde deskundige. De beuk had volgens hem daadwerkelijk een

plakoksel met als gevolg slechte aanhechting en dus een verhoogd risico op uitbraak. De plakoksel was al geruime tijd goed zichtbaar. Bij beuken is de aanwezigheid van plakoksels een bekend mechanisch gebrek. Door jeugdsnoei moet het ontstaan van dergelijke takken worden voorkomen. De Rechtbank vroeg aan de deskundige: 'Hoe groot was de kans op uitscheuren in verschillende weersomstandigheden, gezien de grootte van de tak?' De deskundige antwoordde: 'Gedurende tien tot vijftien jaar is de kans op uitscheuren aanwezig geweest. In die periode zijn er vier zware stormen geweest. Tijdens een vergelijkbaar krachtige storm is de tak niet uitgebrosen, mogelijk omdat de boom bladloos was. Verder zijn bomen in een groep gevoeliger voor takbreuk, omdat zij minder opgroeien in een situatie waar zij individueel wind moeten opvangen,

dan solitaire bomen.’ Ook vroeg de Rechtbank aan de deskundige: ‘Bestaan naast kappen van de tak of vellen van de boom nog andere maatregelen om afscheuren te voorkomen of het risico daarop te verminderen? Hoe moet dit worden uitgevoerd en wat zijn de kosten?’

Het antwoord van de deskundige luidde: ‘Plakoksel en beuken horen nu eenmaal bij elkaar. Vandaar dat methoden zijn ontwikkeld zoals kroonverankering. Kosten zijn dan ongeveer € 797,-. Om alle plakoksel in de gemeente te verankeren om zo het gevaar tot nul te reduceren is een veelheid van kosten nodig. Bij een zomerstorm kunnen ook normale takken uitbreken.’

Beoordeling van de feiten op de rechtbank

Partijen discussieerden na over het deskundigenrapport en kwamen tot een totaalbedrag van aanpak plakoksel in de desbetreffende gemeente van minstens € 2.580.000,-. De rechtbank kwam tot de conclusie dat de provincie niet verkeerd had gehandeld. De aanwezigheid van bomen an sich brengt volgens de rechtbank nu eenmaal risico's met zich mee. Volgens de rechtbank kunnen ook gezonde takken tijdens een zware storm afbreken, zonder dat dit iemand is te verwijten. In de praktijk blijkt volgens de rechtbank dat de waarschijnlijkheid dat een tak met een plakoksel afscheurt niet wezenlijk groter is dan een tak zonder dit gebrek. Om dit risico te voorkomen zou een groot deel van de bomen langs wegen moeten verdwijnen. Maatregelen ter voorkoming zijn een te grote kostenpost. Dit zou maken dat bomen om veiligheidsredenen grootschalig zouden moeten worden gekapt. Dit is gezien het zwaarwegend maatschappelijk belang van bomen onwenselijk, zo oordeelde de Rechtbank en stelde daarom dat de provincie niet voor de schade aansprakelijk was.

Hoger beroep Hof Arnhem

De eiser ging in hoger beroep. De provincie voerde aan dat de plakoksel niet zichtbaar was, omdat inspecteurs dan omhoog moeten kijken. De tak zat hoog en de ruimte rond de stam is gering. Het Hof volgde hierin echter niet. Het Hof vond dat inspecteurs juist gespitst moeten zijn op plakoksel bij beuken. De storm was echter de zwaarste zomerstorm sinds 1860. Kroonverankering zou in Nederland niet veel worden toegepast omdat dit kostbaar is.

Het Hof oordeelde dat plakoksel een verhoogd risico op afscheuren geven en dat het bij jonge beuken gewenst is deze te verwijderen.

Opvallend was dat Het Hof vervolgens oordeelde dat dit echter **niet** betekent dat het risico zo groot is dat men voor een *vergeten* plakoksel maatregelen moet nemen! ‘Feit is dat de plakoksel al vijftien jaar gevaarlijk geweest is en niet is uitbroken,’ zo vond Het Hof. Ondanks dat de boom in een rij stond en door de grootte een verminderde stabiliteit heeft ten opzichte van dergelijke bomen die vrij staan, maakt dit niet anders. Verwijdering van de boom of kroonverankering zou volgens het Hof buitenproportioneel zijn. Aanvaarding van zorgplicht tot kroonverankering zou maken dat de provincie dit zou moeten uitvoeren voor een zeer groot aantal bomen.

Samenvatting uitspraak Hof 23 oktober 2012

Het Hof Arnhem oordeelt dat er dus geen aansprakelijkheid voor de provincie geldt omdat:

- De provincie geen eigenaar was tijdens de jeugd van boom;
- Plakoksel zeer lang aanwezig was zonder gevolg;
- Er een uitzonderlijke situatie gold: zeer zware storm;
- Kroonverankering zeer hoge kosten met zich mee brengt;
- Maatregelen iet met zekerheid breuk/schade zouden hebben voorkomen;
- Er precedentwerking is naar zeer veel andere bomen.

Hoge Raad

De Hoge Raad verwerpt vervolgens het beroep van eiser. De klacht van eiser is geen reden tot cassatie. Eiser wordt veroordeeld tot betaling van de kosten van het geding. De Hoge Raad schaarde zich hiermee achter de uitspraak van het Hof.

Betekenis van uitspraak

Wat betekent deze uitspraak voor in rijen staande beuken met vergeten plakoksel of voor bomen met vergeten plakoksel in het algemeen?

Moet daar nu wel of niet iets mee gedaan worden? Wanneer zal een rechter tot het oordeel komen dat niet aan zorgplichten is voldaan? In Nederland adviseren boomdeskundigen namelijk dat plakoksel gezien de gevaarstelling altijd verwijderd moeten worden.

In deze zaak ging het om een beuk. Beuken kunnen minder goed tegen grootschalige snoei dan bijvoorbeeld eiken. Maatregelen hadden volgens de deskundige niet geholpen. Voor een andere boomsoort in een vergelijkbare situatie kan geloven dat snoei van de plakoksel wél had moeten

plaatsvinden. Misschien was een tweede deskundige tot een ander of aanvullend oordeel gekomen. Het ging hier bovendien om de provincie als een enkele ‘eigenaar’ met een zeer groot bomenbestand. Heeft men slechts een paar van dit soort bomen of bomen op een ander soort locatie, dan zal de grote kostenpost minder zwaar wegen en is men mogelijk wel aansprakelijk. Mijns inziens kan men dus wel aansprakelijk zijn in andere gevallen, bijvoorbeeld als:

- Een boomdeskundige bij de rechter oordeelt dat vergeten plakoksel wel verwijderd moeten worden;
- Het een boomsoort betreft die wel goed te snoeien is;
- De maatregel schade kan voorkomen en goed uitvoerbaar is;
- Er geen precedentvorming naar andere bomen geldt;
- Een eigenaar slechts een beperkt bomenbestand heeft: dan moet hij mogelijk wel ingrijpen;
- Het schade zonder storm betreft;
- Het bomen met bijkomende gebreken betreft.

Conclusie

Omstandigheden kunnen van geval tot geval en van boom tot boom verschillen. Boomdeskundigen adviseren altijd het wegnemen van plakoksel. Daarom: neem niet voetstoots aan dat bij oude vergeten plakoksel maatregelen hoeven te worden uitgevoerd. Raadpleeg bij twijfel een boomdeskundige!

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

<http://www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-4293>

De auteur mr. A.V.K.(Kitty) Goudzwaard is werkzaam als boomjurist bij Cobra Groenjuristen. Cobra Groenjuristen is onderdeel van www.cobra-adviseurs.nl. Lezers kunnen vragen stellen over dit artikel via k.goudzwaard@cobragroenjuristen.nl